

Algemeen overzicht leerlijnen basisdocument

In het *Basisdocument bewegingsonderwijs*¹, een gezamenlijke publicatie van SLO en KVLO, zijn de kerndoelen verder uitwerkt in leerlijnen en tussendoelen voor alle leeftijdsgroepen (van 1/2 tot en met 7/8).

Een leerlijn moet worden gezien als een opeenvolging van na te streven (tussen)leerdoelen binnen vergelijkbare bewegingssituaties. De tussendoelen worden opgesplitst in verschillende niveaus van deelnemen, van elementair naar complex. De mate van gevorderdheid van (een groep van) leerlingen wordt uitgedrukt in het niveau waarop aan een bepaald type bewegingssituatie kan worden deelgenomen.

Uit de doelstellingen van bewegingsonderwijs vloeit voort dat leerlingen ook eenvoudige reguleringstaken vervullen. Bewegen doe je immers niet alleen en het is dan ook van belang dat kinderen een bewegingssituatie gezamenlijk op gang kunnen brengen en, vervolgens, die bewegingssituatie ook enige tijd op gang kunnen houden. Er zijn negen reguleringsdoelen en deze doelstellingen gelden voor alle bewegingsthema's binnen de verschillende leerlijnen.

De reguleringsdoelen zijn de volgende:

Ten aanzien van het arrangement:

- 1 (onder leiding) een veilig bewegingsarrangement helpen inrichten
- 2 herstellen en aanpassen van het arrangement

Ten aanzien van regelingen:

- 3 handelen volgens afgesproken regels
- 4 afspraken maken over team- en groepsindeling
- 5 verdelen en wisselen van taken en functies
- 6 hulpverlenen bij een activiteit

Ten aanzien van reflecteren:

- 7 reflecteren op het eigen (bewegings)handelen en reflecteren op de activiteit
- 8 een inschatting maken van eigen bewegingsmogelijkheden
- 9 stimuleren en coachen van anderen (op basis van eenvoudige beoordelingsprincipes)

In het Basisdocument bewegingsonderwijs worden de methodisch/didactische aspecten uitgewerkt voor alle 31 bewegingsthema's met veel aandacht voor leerhulp voor alle bewegers, zowel de zwakkere als de betere. Per les worden gemiddeld vier (kern)activiteiten gelijktijdig georganiseerd, werken de kinderen in groepjes en rouleren.

Leerlijn	bewegingsthema	Bewegingsprobleem
Balanceren	<i>Balanceren</i>	Handhaven van evenwicht en herstellen van evenwichtsverstoringen bij het verplaatsen op een (in)stabiel vlak
	<i>Rijden</i>	Vaart maken op een rijtuig om in balans vaart te behouden
	<i>Glijden</i>	Vaart maken op een glijvlak om in balans vaart te behouden
	<i>Acrobatiek</i>	In balans uitvoeren van een beweging of pose in samenwerking met een ander(en)
Klimmen	<i>Klauteren</i>	Creëren en handhaven van voldoende grip of steun om te kunnen verplaatsen over klautervlakken
	<i>Klimmen</i>	Creëren van steunpunten in touwen om te verplaatsen in (een) touw(en)

¹ Basisdocument Bewegingsonderwijs 2004. Auteur: Chris Mooij, Marco van Berkel, Chris Hazelebach e.a. Uitgever: Jan Luitingfonds, Zeist

Zwaaien	<i>Schommelen</i>	Meebewegen in zit of stand op een schommeltoestel om de zwaai te vergroten of te onderhouden
	<i>Hangend zwaaien</i>	Meebewegen aan een zwaaiend toestel om de zwaai te vergroten of te onderhouden
	<i>Steunend zwaaien</i>	Komen tot steun op een zwaaiend toestel om de zwaai te vergroten of te onderhouden
Over de kop gaan	<i>Over de kop gaan</i>	Inzetten van rotatie tot over de kop gaan en tijdig deze rotatie weer afremmen
Springen	<i>Vrije sprongen</i>	Afzetten om lang in de lucht te zweven
	<i>Steunsprongen (incl. rollen)</i>	Afzetten om lang te zweven voor en/of na de handenplaatsing op een steunvlak
	<i>Loopsprongen</i>	Passeren van een hindernis en gelijkmatig door kunnen lopen of springen na de hindernis
	<i>Touwtje springen</i>	Afzetten om in herhaling in/over een ronddraaiend touw te springen
	<i>Ver- en hoog springen</i>	Afzetten om een zo groot mogelijke afstand of hoogte te overbruggen
Hardlopen	<i>Hardlopen</i>	Lopen om zo snel mogelijk ergens te komen
Mikken	<i>Wegspelen</i>	Wegspelen van een speelvoorwerp om dit zo hard en/of ver mogelijk weg te krijgen
	<i>Mikken</i>	Wegspelen van een speelvoorwerp om dit zo precies mogelijk in of tegen een mikdoel te krijgen
Jongleren	<i>Werpen en vangen</i>	Wegspelen van een speelvoorwerp zodat dit gevangen kan worden
	<i>Soleren</i>	Een speelvoorwerp tikkend in beweging houden
	<i>Retourneren</i>	Heen en weer tikken (slaan) van een speelvoorwerp samen met een medespeler
Doelspelen	<i>Keeperspelen</i>	Passeren van een tegenspeler om een doel te raken terwijl de tegenspeler probeert de bal te onderscheppen om het doel te verdedigen
	<i>Lummelspelen</i>	Passeren van de lummel om de bal naar een medespeler over te spelen terwijl de tegenspeler probeert de bal te onderscheppen om zelf in balbezit te komen
	<i>Aangepaste sportspelen</i>	Komen tot een doelpoging door het openen van aan- en afspeellijnen terwijl de tegenspelers proberen de bal te onderscheppen en een doelpoging proberen te voorkomen
Tikspelen	<i>Tikspelen</i>	Bedreigen van (een) looper(s) om deze te tikken terwijl de looper(s) proberen het tikken te voorkomen
	<i>Afgooispelen</i>	Lopers proberen af te gooien die het afgooien proberen te voorkomen
	<i>Honkloopspelen</i>	Bedreigen van looper(s) tussen de honken om uit te tikken of uit te branden terwijl de looper(s) proberen het uitikken of -branden te voorkomen
Stoeispelen	<i>Stoeispelen</i>	Duwen of trekken aan een tegenstander om deze uit balans te brengen terwijl deze probeert deze balansverstoringen te voorkomen
Bewegen op muziek	<i>Bewegen n.a.v. het tempo van de muziek</i>	Aanpassen van het tempo en ritme van het bewegen aan het tempo en ritme van de muziek
	<i>Bewegen n.a.v. de vorm van de muziek</i>	Aanpassen van het moment van inzetten en stoppen en veranderen van bewegen aan de vorm van de muziek
	<i>Een dans uitvoeren op muziek</i>	Uitvoeren van verschillende bewegingspatronen op de muziek